

Kadernota 2026

1. Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
2.	Autonome en wettelijke ontwikkelingen in de programma's en beleidsuitgangspunten en prioriteiten van het college voor 2026 - 2029.....	4
2.1.	Programma Wonen en Leven.....	4
2.2.	Programma Economie en Ondernemen	5
2.3.	Programma Recreatie en Toerisme.....	5
2.4.	Sociaal Domein	5
2.5.	Programma Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen.....	5
2.6.	Opzet programmabegroting 2026/2027 - 2029/2030 en de strategische visie	6
3.	Door de raad vast te stellen de algemene en financiële uitgangspunten voor de begroting 2026 -2029	8
3.1.	Algemene uitgangspunten.....	8
3.2.	Algemene uitkering: de meicirculaire 2025	8
3.3.	Indexeren.....	8
3.4.	Belastingen en heffingen	9
3.5.	Verbonden partijen.....	9
3.6.	Onderhoud kapitaalgoederen.....	9
3.7.	Reserves, investeringen en rente	9
3.8.	Bezuinigingsmaatregelen	9
3.9.	Gevolgen Spreidingswet.....	9
3.10.	Programmastructuur en strategische visie	10
4.	Nadere toelichtingen en achtergrondinformatie bij de door de raad vast te stellen uitgangspunten voor de begroting 2026 - 2029.....	11
4.1.	Algemene uitgangspunten en financiële kengetallen	11
4.2.	Algemene uitkering: De Voorjaarsnota van het Rijk 2025.....	12
4.3.	Jeugdzorg en WMO	13
4.4.	BTW compensatiefonds	13
4.5.	Verbonden partijen.....	14
4.6.	Onderhoud kapitaalgoederen.....	14
4.7.	Reserves, investeringen en rente	14
5.	Financieel beeld en investeringsprogramma	15
5.1.	Financieel beeld (2029 - 2028).....	15
5.2.	Investeringsprogramma	17

1. Inleiding

Voor u ligt de kadernota 2026. De Kadernota is het startdocument van de nieuwe planning&control-cyclus voor 2026. We informeren u met deze nota over het financiële beeld, de onzekerheden en het vervolgproces. Daarnaast bieden wij u een voorstel aan voor de financiële en algemene uitgangspunten voor opmaken van de meerjarenbegroting 2026-2029.

In maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen voor de volgende raadsperiode. De uitvoering van de begroting 2026 ligt dus nog voor één kwartaal in handen van het huidige college. We kiezen ervoor in de begroting 2026 geen nieuwe beleidsambities te verwerken maar de nadruk te leggen op afmaken wat gestart is. Dat geldt zowel voor het raadsprogramma als het college uitvoeringsprogramma. Enkel autonome en wettelijk ontwikkelingen worden daarom verwerkt en de focus ligt op het uitvoeren van al ingezette beleid en het behoud van bestaande voorzieningen.

Het Kompas voor Cranendonck

De planning en controlecyclus van 2026 – 2029 is de eerste waarin de eind 2024 door de raad vastgestelde strategische visie, het Kompas voor Cranendonck, wordt verwerkt. In de begroting van 2026 wordt de planning van concrete activiteiten expliciet gekoppeld aan de strategie van de gemeente. Het Kompas voor Cranendonck wordt mede kaderstellend bij de beantwoording van de vraag: *wat willen we bereiken?*

In de begroting van 2026-2029 wordt op deze manier de vertaling van het Kompas naar de *doelenboom*, dat wil zeggen de samenhang tussen doelen, strategie en activiteiten, zichtbaar gemaakt. Ten slotte bevat het Kompas zeven richtinggevende principes waaraan we trouw blijven in de beweging naar 2040.

Realisme opnieuw bekeken

Uit de jaarstukken 2024 blijkt wederom een aanzienlijk positief resultaat. Enkele oorzaken daarbij zijn het (te) laat in het jaar beschikbaar komen van extra budgetten van het Rijk en krapte op de arbeidsmarkt waardoor de structurele bezetting op de beschikbare formatieruimte achterblijft. Het Rijk lijkt zich daarmee in toenemende mate een wisselvallige partner van de gemeente te tonen.

Toch is hier ook een zekere zelfreflectie aan de orde. Een kritisch blik op ons eigen handelen en besluiten en op het realisme in onze begrotingen. Een positief geformuleerde eerste conclusie is dat we nog te vaak last hebben van planning optimisme. Een niet altijd realistische verwachting van haalbaarheid en maakbaarheid van plannen, project en investeringen. Dat heeft tot gevolg dat exploitatiebudgetten en investeringskredieten ongebruikt blijven en vervolgens in het resultaat vallen bij de jaarstukken. Ook die overschotten uit 2024 worden nog verder beoordeeld op hun mogelijke structurele bijdrage in de dekking van de begroting 2026 -2029.

Financiële ontwikkelingen en onzekerheden

Een kadernota hoeft meerjarig financieel (nog) niet sluitend te ze zijn. De begroting in november natuurlijk wel. Er moet wel een reëel financieel perspectief worden vastgesteld waarmee we aan de slag kunnen om die sluitende begroting in het najaar aan u te presenteren.

Het begrotingsjaar 2026 stond en staat te boek als het *Ravijnjaar*. Zo genoemd vanwege de miljarden korting op het gemeentefonds. In de Voorjaarsnota van het Rijk wordt deze korting gedeeltelijk teruggedraaid.

De korting van €2,5 miljard is teruggebracht tot €2 miljard. De overige voordelen komen van het Ministerie van Financiën waar op een zogenaamde “Aanvullende post” middelen waren gereserveerd voor de Hervormingsagenda Jeugd. Die zijn nu vast toegevoegd aan het gemeentefonds. Ook de door de commissie Van Ark geadviseerde dekking door het Rijk van 50% van het structurele tekort in de jeugdzorg vanaf 2023 wordt vanaf 2025 in het gemeentefonds toegevoegd. Voor 2023 en 2024 wordt het advies niet opgevolgd. Het ravijnjaar lijkt daarmee te zijn doorgeschoven naar de 2^e helft van de periode 2026 – 2029. De meicirculaire, die we in de eerste week van juni verwachten, moet daar meer duidelijkheid over geven.

Tijdens een proloogsessie in februari en een werksessie begin april hebben we met u de financiële stand van zaken gedeeld en besproken hoe te komen tot een structureel reëel sluitende begroting 2026 – 2029. De gedeelde verwachting die daarbij ontstond was dat een sluitende begroting 2026 nauwelijks haalbaar was en de focus daarom moest liggen op reëel structureel sluitende begrotingen in de laatste jaren van de meerjarenraming.

Hoewel de meicirculaire nog de onzekerheden moet wegnemen lijkt na doorrekening van de voorjaarsnota een reëel perspectief te ontstaan dat de ontwikkeling van het gemeentefonds, inclusief de extra budgetten voor uitvoering van de Jeugdwet, ons alsnog in staat stelt een structureel sluitende begroting voor 2026 op te maken. De voorjaarsnota geeft een voordeel van € 1,2 miljoen. Daarnaast lijken de aanpassingen in de tarieven voor het bepalen de decentralisatie uitkering “*Faciliteiten besluit*” een structureel voordeel van € 0,7 tot € 1 miljoen op te leveren. Voor 2025 is dit zeker maar de definitieve omvang en het structurele karakter moeten uit de meicirculaire blijken. Dat blijft tot dan een onzekerheid.

De jaarschijf 2026 uit de lopende begroting 2025 -2028 kent een actueel structureel negatief begrotingsaldo van zo’n € 2,7 miljoen. Met een extra structurele dekking uit het gemeentefonds van € 1,9 tot €2,2 miljoen komt een sluitende jaarschijf 2026 in zicht.

Na het beschikbaar komen van de meicirculaire 2025 informeren we u daarom nog ruim voor het besluit bij deze kadernota over de definitieve financiële impact voor onze begroting.

Tot slot geven we u mee dat we er met een structureel sluitende jaarschijf 2026 nog niet zijn. Het ravijnjaar lijkt niet gedempt maar gedeeltelijk doorgeschoven naar de latere jaren waarin ook nog de dekking moet worden gevonden voor de investeringen na 2026 uit het *IHP-onderwijsinvesting*.

Zoals hiervoor gemeld hebben we als college besloten u een kadernota 2026 voor te stellen waarin we nieuwe ambities overlaten aan een nieuwe raad. Het is daarbij nadrukkelijk niet de bedoeling u daarmee in uw kaderstellende rol te beperken. Vanuit die rol blijft u natuurlijk volledig vrij uw kaders aan het college mee te geven voor de volledige meerjarenbegroting 2026 – 2029.

We kijken dan ook uit naar de algemene beschouwingen op 1 juli a.s. en uw visie en kaders daarin voor de begrotingen 2026 en de jaren daarna.

Het college van burgemeester en wethouders

Roland van Kessel
Hennie Driessen
Karel Boonen
Jordy Drieman

2. Autonome en wettelijke ontwikkelingen in de programma's en beleidsuitgangspunten en prioriteiten van het college voor 2026 - 2029

Als college stellen wij voor een aantal prioriteiten uit de raadsperiode die achter ons ligt voor te zetten in de begroting 2026 -2029:

- De regio Zuid Oost Brabant bereidt zich voor op een schaa sprong tot 2040. Dat betekent een groei in het aantal inwoners, woningen, bedrijvigheid, infrastructuur en bijbehorende voorzieningen. In het project Beethoven is afgesproken op een aantal onderdelen, met name wonen, een versnelling na te streven.
- We onderzoeken of en op welke wijze Maarheeze zich kan ontwikkelen als knoop.
- We realiseren de mobiliteit-HUB station Maarheeze. Het masterplan Verkeer krijgt een uitvoeringsagenda.
- De dossiers huisvesting Dorplein/Schoot en locatie toekomstige huisvesting Bravo! College als ook toekomst van het nieuwkomersonderwijs in Maarheeze.
- Aanwijzen van de werklocaties die we gaan ontwikkelen in de periode tot 2030 n.a.v. *visie werklocaties* en starten met de verwerving en ontwikkeling ervan.
- We bieden een toekomstperspectief over bestaanszekerheid aan alle inwoners van Cranendonck die dat zonder onze ondersteuning niet zelf voor elkaar krijgen.
- Elke kern krijgt een eigentijdse gemeenschapsvoorziening die qua exploitatie grotendeels gedragen wordt door de gemeenschap zelf. Die voor Dorplein en Gastel zijn al financieel vertaald in de meerjarenbegroting. Die voor de overige kernen nog niet. Elke kern is zelf aan zet voor de exploitatie. Dit krijgt zijn beslag in de beleidsvisie op de gemeenschapshuizen die nog in 2025 aan de Raad wordt aangeboden.

2.1. Programma Wonen en Leven

IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte

In 2025 wordt het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld in dit plan wordt vanuit een integrale bril gekeken naar het openbare gebied. Vanuit de opgaven die er nu liggen is de verwachting dat hier prijsstijgingen uit naar voren komen. Deze stijgingen zijn enerzijds het gevolg van de stijgingen van grondstofprijzen en anderzijds komt dat door de ambitie duurzamer om te gaan met water (gescheiden riolering). Ook de risico's van vervuilingen in de ondergrond spelen een daarbij een rol. In Cranendonck komt dat met regelmaat voor, wat betekent dat de projectkosten stijgen. Hier moet rekening mee worden moeten worden gehouden bij de raming van budgetten, en kredieten voor de periode 2026 -2029. Binnen het project van het opstellen van het IBOR moeten nog uitgangspunten worden vastgesteld en keuzes worden gemaakt. Daarvoor worden voor het college en raad werksessies georganiseerd.

Wet versterking regie volkshuisvesting

Op dit moment ligt het wetsvoorstel 'Wet Versterking regie volkshuisvesting' te besluitvorming voor, dat naar verwachting per 1 januari 2026 ingaat. Deze biedt de gemeente Cranendonck nieuwe instrumenten om de woningbouwopgave effectief aan te pakken. Deze wet stelt ons in staat om beter te sturen op het aantal, de locatie en het type woningen dat gebouwd wordt, met een focus op betaalbaarheid en een eerlijke verdeling. De resterende opgave voor onze gemeente bedraagt nog 610 woningen tot en met 2030.

Project Beethoven

Het project Beethoven wil de woning bouw in onze regio versnellen. Hiervoor is subsidie beschikbaar, 50% vanuit het Rijk en 25% vanuit ASML. Van de gemeente wordt een bijdrage van 25% verwacht. Deze bijdrage te moet in de begroting worden verwerkt. De huidige inschatting is dat het gaat om 150 woningen. De subsidie wordt verspreid over de periode 2026 - 2029.

2.2. Programma Economie en Ondernemen

We wijzen n.a.v. de regionale visie werklocaties plekken aan die we gaan ontwikkelen in de periode tot 2030. We organiseren de wijziging van het omgevingsplan en bereiden de verwerving en ontwikkeling van de locaties voor.

2.3. Programma Recreatie en Toerisme

De rol van Gemeente in het toeristisch beleid blijft enerzijds het stimuleren en faciliteren van toeristisch-recreatieve initiatieven en anderzijds het formuleren van kaders waarbinnen toeristische ontwikkeling mag plaatsvinden.

Belangrijke speerpunten zijn de koppelingen van toerisme en recreatie met horeca en economie. Hierdoor bevorderen we de belevingswaarde van het landschap voor recreëren maar ook voor ondernemen in de vrijetijdseconomie. Hierin nemen we als Gemeente actief deel en faciliteren we lokale en regionale samenwerking en een onderscheidende positionering en goed gastheerschap.

2.4. Sociaal Domein

Sinds de decentralisatie van het sociaal domein in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie. Door medewerkers te detacheren, konden gemeenten snel beschikken over specialistische kennis. Daarom heeft Cranendonck toen het aanbod van Lumens en Combinatie Jeugdzorg aangenomen en is gewerkt met een detacheringsconstructie.

In 2025 hebben we deze werkwijze geëvalueerd langs het richtinggevende kader van de Hervormingsagenda jeugd. Die vraagt van de Nederlandse gemeenten een doorontwikkeling naar een stevig sociaal team. Deze ontwikkeling en herinrichting gaat eind 2025 van start en wordt verfijnd in de komende 3 jaren.

2.5. Programma Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen

Nassau Dietzterrein

In het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie is het Nassau Dietzterrein genoemd als een van de voorkeursalternatieven voor:

- Ingebruikname Nassau-Dietzkazerne.
- Uitbreiding oefenterrein Weerterheide.
- Realisatie oefendorp

Na ruimtelijke onderzoek is het Nassau Dietzterrein als zeer kansrijk bestempeld voor de heringebruikname als kazerne en uitbreiding van het oefenterrein Weerterheide en Budelerbergen. Op 23 mei 2025 neemt het kabinet een voorgenomen besluit op de heringebruikname en uitbreiding van het oefenterrein. Eind 2025 volgt een definitief besluit.

Bijdrage aan coördinator Dommelstroom Interventie Team (DIT)

Cranendonck neemt deel aan het DIT, dit is een interventieteam dat integrale bestuurlijke (handhavings)controles uitvoert in de regio. De DIT-coördinator is in dienst van de gemeente Valkenswaard. Cranendonck levert hierin naar rato een financiële bijdrage. In 2025 is door een werkgroep onderzoek gedaan naar de werking van het DIT. De bevindingen zijn vastgelegd in een eindrapport. Dit rapport adviseert uitbreiding van de formatie van de DIT-coördinator. Cranendonck draagt hierin eveneens naar rato bij.

Informatieveiligheid: Cyberbeveiligingswet

Door de Europese Unie is de Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) vastgesteld. De richtlijn is bedoeld om de cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren. De NIS2-richtlijn wordt momenteel vertaald naar Nederlandse wetgeving, de Cyberbeveiligingswet die eind 2025 in werking treedt. Lokale overheden zoals gemeenten vallen onder de NIS2-richtlijn en daarmee de Cyberbeveiligingswet. Gemeenten zijn essentiële entiteiten en moeten voldoen aan de zorgplicht.

Naast de zorgplicht, volgen uit de richtlijn ook nog de meldplicht(incidenten) en de registratieplicht. Het gaat erom om een passend niveau van beveiliging te bereiken. Om te bepalen wat passend is, is het nodig een cyclisch risicomanagementbeleid te implementeren. De GRSA2 zorgt ervoor dat bij de drie A2 gemeenten hun informatieveiligheid in 2026 voldoet aan de Cyberbeveiligingswet.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer treedt op 1 januari 2026 in werking. De wet geeft de burger recht om elektronisch berichten aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. Volgens de zorgplicht in het kader van de WMEBV moet de gemeente passende ondersteuning bieden aan inwoners bij communicatie met de gemeente, zowel digitaal als analoog. De gemeente is hierbij verplicht de ondersteuning te bieden die redelijkerwijs nodig is om de communicatie met verschillende doelgroepen te laten slagen. De GRSA2 faciliteert dit in 2026 namens de drie A2 gemeenten.

2.6. Opzet programmabegroting 2026/2027 – 2029/2030 en de strategische visie

Het Kompas voor Cranendonck

De planning en controlecyclus van 2026 – 2029 is de eerste waarin de eind 2024 door de raad vastgestelde strategische visie, het Kompas voor Cranendonck, wordt verwerkt. In de begroting van 2026 wordt de planning van concrete activiteiten expliciet gekoppeld aan de strategie van de gemeente. Het Kompas voor Cranendonck wordt mede kaderstellend bij de beantwoording van de vraag: *wat willen we bereiken?*

De missie van de gemeente Cranendonck is het behoud en de verdere ontwikkeling van brede welvaart voor de huidige en toekomstige generaties Cranendonckers. Om in te kleuren hoe brede welvaart er in Cranendonck in 2040 uit ziet maakten we drie belangrijke keuzes: voor vitale gemeenschappen, voor groei van de gemeente, en voor ontwikkelprofielen van de kernen.

Deze drie keuzes zijn de belangrijkste vindplaatsen voor antwoorden op de vraag: wat willen we bereiken? Denk daarbij aan maatschappelijke effecten als:

- “In 2040 zijn er voldoende (betaalbare) woningen voor de inwoners van Cranendonck.”
- “De Cranendonckse economie is een onmisbare schakel tussen Weert en de Brainportregio.”
- “Ons natuurrijke landschap is als een tuin voor onze inwoners.”

In de begroting van 2026-2029 wordt op deze manier de vertaling van het Kompas naar de doelenboom, dat wil zeggen de samenhang tussen doelen, strategie en activiteiten van de onze gemeente zichtbaar gemaakt.

Ten slotte bevat het Kompas zeven richtinggevendende principes waaraan we trouw blijven in de beweging naar 2040. Deze principes zijn een toetssteen voor ons handelen. Bij onze activiteiten vragen we ons constant af of we de principes toepassen. Past deze ontwikkeling wel bij de identiteit van het dorp? Hebben we al voorbij onze gemeentegrens gekeken voor een oplossing van dit vraagstuk? En benutten we hier wel de ontwikkelkracht van de gemeenschap?

We komen als Cranendonck in de raadsperiode 2026 -2029 voor een aantal grote opgaves te staan waarbij belangrijke strategische keuzes gemaakt moeten worden.

Zo zijn bijvoorbeeld de ruimtelijke opgaven in de MRE-regio groot en reiken tot buiten de regio, met verbindingen zoals die tussen Cranendonck en Weert. De onderlinge invloeden zijn groot en Weert heeft een verbindende rol als 'poort van Limburg'. Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio en gemeente Weert hebben besloten tot bovenregionale samenwerking. De komende periode wordt de samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt, waarbij ambities op het gebied van wonen, werken, economie en mobiliteit worden verbonden. Hoe passen we de ambities van Cranendonck daarin?

Ook Cranendonck heeft te maken met grote opgaven in een kleine ruimte. En met schaarste bij mensen en middelen:

Bouwen en wonen, Integratie, Gebiedsontwikkeling, Verduurzaming, Onderwijshuisvesting, Leegstand winkels en kantoren, Klimaatadaptatie, Bedrijventerreinen, Gemeenschapsvoorzieningen, Participatie, Armoedebestrijding, Transitie landelijk gebied. Grote opgaven voor de komende periode. Tegelijkertijd blijft het ook voor 2026 - 2029 heel moeilijk om gekwalificeerde medewerkers te vinden die al die grote opgaven en lokale ambities omzetten in resultaten. Dat vraagt strategische keuzes langs heldere principes.

Het Kompas voor Cranendonck omvat natuurlijk niet alle activiteiten en ambities van de gemeente Cranendonck. Sommige ambities hebben een minder voorname rol in het Kompas, maar zijn al onderdeel van de ingeslagen koers van onze gemeente.

Programmastructuur 2027 -2030

Een eventuele wijziging in de programmastructuur is wat het college betreft voor het eerst aan de orde voor de begroting 2027 Het is aan de nieuwe raad of zij de strategische visie vertaald wil zien in een gewijzigde begrotingsopzet langs de structuur van integrale doelen en opgaven. Tot dan houden we vast aan de huidige programma's en de productenindeling.

3. Door de raad vast te stellen de algemene en financiële uitgangspunten voor de begroting 2026 -2029

(Deze uitgangspunten worden hierna nader toegelicht in hoofdstuk 4)

3.1. Algemene uitgangspunten

De gemeente voert een langjarig solide financieel beleid. De meerjarenbegroting is gebaseerd op reële ramingen en is structureel in evenwicht.

- Het college presenteert ten minste 2026 als een reëel en structureel sluitende jaarschijf uit de meerjarenbegroting 2026 - 2029;
- In maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Dan vormt zich een nieuwe coalitie. Gezien de financiële situatie is er voor 2026 nauwelijks tot geen ruimte voor nieuwe ambities en wensen. De focus ligt daarom op het uitvoeren van bestaande afspraken en het behoud van de huidige voorzieningen.
- Structureel evenwicht: structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten;
- De begroting wordt in lopende prijzen opgezet met indexaties op inkomsten en uitgaven.
- Reëel evenwicht: alle ramingen van taken, uitgaven, inkomsten, baten en lasten moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.
- Structurele exploitatietekorten vangen we niet op met vermogen (reserves).
- Incidentele meevallers worden gebruikt om de vermogenspositie verder te versterken.
- Als vertrekpunt voor de begroting 2026 wordt de bijgestelde jaarschijf 2026 uit de meerjarenbegroting 2025 - 2028 gebruikt.

Op het eerste punt van bovenstaande opsomming is een uitzondering mogelijk. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) is een notitie *Incidenteel/Structureel* vastgesteld. Een van de uitkomsten is dat gemeenten, onder voorwaarden, een deel van de algemene reserve mogen gebruiken voor structurele kosten.

Kader voor de inzet van deze mogelijkheid bij de begroting 2026 -2029 is dat aan alle voorwaarden uit de notitie moet worden voldaan én dat vooraf hierover afstemming heeft plaatsgevonden met de toezichthouder bij de provincie. De belangrijkste voorwaarde is dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De solvabiliteitsratio uit de jaarrekening 2024 is 35,8%.

3.2. Algemene uitkering: de meicirculaire 2025

De algemene uitkering uit het gemeentefonds omvat ongeveer 60% van onze inkomsten. De algemene uitkering wordt berekend conform de laatst gepubliceerde circulaire ten tijde van het opmaken van de meerjarenbegroting: de meicirculaire 2025. De bijgestelde begroting wordt gebaseerd op de septembercirculaire 2025.

3.3. Indexeren

Het is nog onzeker wat de financiële effecten van de inflatie zijn op de begroting 2026-2029. Daarom wordt de begroting gebaseerd op inflatiecompensatie via het gemeentefonds. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen is een stelpost opgenomen en worden de budgetten niet automatisch verhoogd. Eventuele niet-benodigde loon- en prijsstijgingen in enig jaar komen dan als voordeel terug in de exploitatie.

Lonen worden op basis van CAO wijzigingen aangepast. Het indexeren van overige budgetten is echter géén automatisme. Alleen aantoonbare of vooraf met leveranciers overeengekomen indexatiesvoorwaarden komen hiervoor in aanmerking.

3.4. Belastingen en heffingen

De verhoging van de OZB wordt niet ingezet als instrument om de begroting sluitend te krijgen. In meerjarenperspectief wordt jaarlijks 2% opbrengstenstijging voor de OZB meegenomen. Deze stijging is een mutatie zonder de areaaluitbreiding.

- Als uitgangspunt voor de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt 100% kostendekkendheid gehanteerd.
- Voor de rioolheffing wordt de ontwikkeling van het GRP gevolgd, gebaseerd op 100% kostendekkendheid.

Structurele extra lasten voor de verschillende nieuwe en vernieuwde gemeenschapvoorzieningen zijn vanaf 2025 doorgerekend naar een OZB verhoging. Deze inkomsten zijn in hun aard als structureel aan te merken. De hiermee te dekken uitgaven landen waarschijnlijk voor het eerst in de begroting 2027. Daarmee zijn deze inkomsten ook beschikbaar als algemene structurele dekking voor het de jaarschijf 2026 uit de meerjarenbegroting 2026 - 2029.

3.5. Verbonden partijen

In de begroting 2026-2029 verwerken we, zoals het toezichtkader voorschrijft, de vastgestelde begrotingen van de gemeenteschappelijke regelingen.

3.6. Onderhoud kapitaalgoederen

De ramingen voor de lasten van het onderhoud van onze kapitaalgoederen in de begroting sluiten aan bij het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Voor het nieuwe IBOR kan bij de begroting een, op onderdelen gewijzigd, kwaliteitsniveau worden vastgesteld. (Deze aansluiting in de begroting is een belangrijke toets in het thema onderzoek *Onderhoud kapitaalgoederen* door de toezichthouder.)

3.7. Reserves, investeringen en rente

Voor de berekening van de rente over de reserves en het berekenen van de kapitaallasten van nieuwe investeringen, hanteren we voor de begroting 2026 een rentepercentage van 2,75%.

3.8. Bezuinigingsmaatregelen

Maatregelen als bezuinigingen en taakstellingen worden pas dan in de begroting verwerkt wanneer er een haalbaar, reëel en onderbouwd plan onder ligt. De bezuinigingsmaatregelen die nu in het financieel beeld zijn verwerkt (zie 5.1.) lijken voldoende voor een reëel en structureel sluitende begroting 2026. De doorwerking is weliswaar structureel naar de periode 2027 - 2029 maar niet voldoende om het doorgeschoven ravijnjaar en de extra kapitaallasten uit het *IHP Onderwijs* te dekken.

3.9. Gevolgen Spreidingswet

Onduidelijkheden over het al dan niet intrekken van de Spreidingswet kan de inzet van de algemene reserve beperken. Bij de begroting 2025 is door de raad besloten de te ontvangen middelen uit de Spreidingswet toe te voegen aan de algemene reserve waardoor deze gedeeltelijk kan worden ingezet voor structurele dekking.

3.10. Programmastructuur en strategische visie

Voor de programmabegroting 2026 - 2029 blijft de opzet van de programma- en productenstructuur gelijk aan die van 2025. Een eventuele wijziging is voor het eerst aan de orde voor de begroting 2027 indien de nieuwe raad op voorstel van een nieuw college daartoe besluit.

4. Nadere toelichtingen en achtergrondinformatie bij de door de raad vast te stellen uitgangspunten voor de begroting 2026 - 2029

4.1. Algemene uitgangspunten en financiële kengetallen

De gemeenten mogen, onder voorwaarden, een deel van de algemene reserve gebruiken voor structurele kosten.

Gemeenten kunnen de volgende bestaande en nieuwe mogelijkheden toepassen om de structurele lasten die volgen uit de maatschappelijke opgaven te dekken uit reserves door:

1. Voor investeringen bestemmingsreserves te vormen voor de dekking van de structurele kapitaallasten (bestaand); en/of
2. Het surplus in de algemene reserve aan te wenden voor structurele exploitatielasten (nieuw); en/of;
3. Versneld toe te groeien naar een structureel en reëel evenwicht (bestaand).

Inzet reserves bij investeringen

Gemeenten kunnen nu al reserves inzetten als structureel dekkingsmiddel ter dekking van de kapitaallasten van investeringen, mits de dekking vanuit de reserve plaatsvindt gedurende de gehele looptijd.

Inzet surplus algemene reserve bij voldoende solvabiliteit en afdekking risico's

Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld.

Inzet algemene reserve ter overbrugging naar een sluitende begroting

Indien zich in de komende periode een situatie van resterende meerjarige tekorten zal (blijven) voordoen, dan kan dat resulteren in de noodzakelijke inzet van de algemene reserve om binnen de termijn van de meerjarenraming via ombuigingen toe te groeien naar een sluitend perspectief. Een dergelijke inzet van de algemene reserve om naar een sluitende begroting toe te groeien is in overeenstemming met het huidige GTK/toezichtbeleid, maar is alleen een reële mogelijkheid wanneer we over voldoende algemene reserves beschikken.

Financiële kengetallen

Voor de financiële kengetallen die jaarlijks in de begrotingen en jaarrekeningen moeten worden gepresenteerd (*BBV voorschrift*) bestaan geen wettelijke normen. Het toezicht hanteert wel onderstaande tabel met 3 categorieën.

Kengetal	Zeer goed	Veilig maar opletten	Gevaren zone
Schuldquote	<90%	90 - 130%	>130%
Solvabiliteit	>50%	20 - 50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20 - 35%	>35%
Exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De financiële kengetallen moeten altijd in hun onderlinge samenhang worden bekeken. Zo wordt bijvoorbeeld de schuldquote berekend door de schuldpositie af te zetten tegen de inkomsten. OP zich logisch vanuit de vraag of er inkomsten zijn om leningen af te betalen. De berekening houdt echter geen rekening met het feit dat extra inkomsten bij ene gemeente vaak gepaard gaan met extra uitgaven. Zo zagen de schuldquota bij de Nederlandse gemeente na de invoering van de decentralisaties van het sociaal domein er ineens heel goed uit. Daarom moeten bij de beoordeling van de kengetallen in samenhang worden gezien. In het genoemde voorbeeld is de samenhang met exploitatieruimte essentieel.

Ook zien we dat het kengetal solvabiliteit steevast hoger uitpakt in de jaarrekeningen dan bij de begrotingen. Dat is het logische gevolg van wat eerder is beschreven als het “planning optimisme”. Dat het uitvoeren van activiteiten en dan vooral investeringen, waarvoor geleend moet worden, achterblijft bij de plannen. Dan wordt er dus minder vreemd vermogen aangetrokken dan vooraf gedacht en blijft de solvabiliteitsratio (VV/EV) groter.

Hieronder de meest actuele stand van de financiële kengetallen (*Jaarrekening 2024*):

Totaaloverzicht kengetallen	Jaarrek. 2023	jaarrek. 2024	Begr. 2024	Begr. 2025
1. Netto schuldquote	41,77%	45,29%	63,49%	73,90%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	39,21%	43,39%	61,14%	72,10%
3. Solvabiliteitsratio	36,06%	35,78%	29,63%	27,60%
4. Grondexploitatie	0,00%	-6,47%	-3,43%	0,10%
5. Structurele exploitatieruimte	1,70%	5,19%	1,53%	0,30%
6. Belastingcapaciteit	101,73%	93,28%	91,37%	102,00%

4.2. Algemene uitkering: De Voorjaarsnota van het Rijk 2025

Het begrotingsjaar 2026 stond en staat te boek als het Ravijnjaar. Stond omdat de miljarden korting op het gemeentefonds in de Voorjaarsnota van het Rijk gedeeltelijk is teruggedraaid. Maar het staat nog steeds onder die noemer omdat het erop lijkt dat het ravijnjaar lijkt te zijn doorgeschoven naar de 2e helft van de periode 2026 – 2029. De meicirculaire, die we in de eerste week van juni verwachten, moet daar meer duidelijkheid over geven.

Hoewel de meicirculaire nog de onzekerheden moet wegnemen lijkt na doorrekening van de voorjaarsnota een reëel perspectief te ontstaan dat de ontwikkeling van het gemeentefonds ons alsnog in staat stelt een structureel sluitende begroting voor 2026 op te maken.

Onder de Algemene mutaties in onderstaande tabel zijn structurele middelen opgenomen om de terugval van het gemeentefonds in 2026 te dempen. De bijstelling in Loon- en prijsontwikkeling wordt volledig geormerkt zoals hiervoor beschreven bij de uitgangspunten onder 3.3. indexeringen.

Indicatie doorrekening voorjaarsnota 2025 voor Algemene uitkering Cranendonck					
	2026	2027	2028	2029	Toelichting
Algemene mutaties					
Demping terugval GF en bijstelling volumeaccres	449.000	521.000	494.000	528.000	
Bijstelling Loon- en prijsontwikkeling	452.000	444.000	473.000	525.000	
oormerken voor loon- en prijsontwikkeling	-452.000	-444.000	-473.000	-525.000	
Jeugd					
hervormingsagenda, aanvullende post	400.000	300.000	300.000	400.000	
aframing stelpost jeugdzorg	-284.000	-211.000	-250.000	-250.000	
Tekorten voor rekening Rijk	400.000	400.000	400.000	400.000	
Groeipad maatregelen hervormingsagenda 2026 en 2027	500.000	500.000			
Lasten in groeipad		-500.000			In 2025 en 2026 zijn de Lasten al verwerkt in begroting. Voor 2027 e.v. nog niet
Eigen bijdrage jeugdzorg			-300.000	-300.000	
Opnemen in begroting Cr; baten eigen bijdrage			300.000	300.000	
sturen op trajectduur jeugdzorg			-100.000	-100.000	Kan niet worden gekort op jeugdbudget, omdat jeugdbudget al is afgeraad
indexeren opbrengst hervormingsagenda			-500.000	-500.000	Kan niet worden gekort op jeugdbudget, omdat jeugdbudget al is afgeraad
WMO (budgettair neutraal)					
Uitstel abonnementstarief	0	0	0	0	
Btw compensatiefonds					
stelpost compensatie BCF norm volgens provincie	330.220	331.485	332.167	332.167	Werkelijk
stelpost opgenomen in AU	-580.000	-580.000	-580.000	-580.000	Raming in de begroting 2025 -2028
Totaal indexatie effect voorjaarsnota 2025	1.215.220	761.485	96.167	230.167	

4.3. Jeugdzorg en WMO

- De bedragen die het Ministerie van Financiën had gereserveerd op de zogenaamde “aanvullende post” voor de Hervormingsagenda jeugd, worden nu toegevoegd aan het gemeentefonds. Vanuit financieel toezicht was het al toegestaan een stelpost op te nemen voor deze bedragen. Die stelpost vervalt daarom weer voor 2026 e.v.
- In januari jl. adviseerde de deskundigencommissie Van Ark om het structurele tekort in de jeugdzorg gelijk te verdelen over het Rijk en de gemeenten. Het bedrag dat voor rekening van het Rijk komt wordt daarmee compensatie voor de gemeenten.
- In onze begrotingen 2025 en 2026 hebben wij rekening gehouden met de het “groeipad maatregelen Hervormingsagenda Jeugd”. Dat wil zeggen dat we daar ook nog de kosten volledig hebben geraamd. Voor 2027 was dat nog niet het geval. 2026 is daarom een voordeel, 2027 e.v. niet.
- Het kabinet heeft de ingangsdatum van de invoering van de WMO - eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp een jaar verschoven naar 1 januari 2027. Dat moet verder budgetneutraal worden verwerkt.

4.4. BTW compensatiefonds

Het BTW compensatiefonds wordt de laatste jaren niet volledig benut. De overschotten in dat fonds worden vervolgens jaarlijks aan de gemeenten uitgekeerd. Dat fonds is tenslotte gevormd door een uitname uit het gemeentefonds. Vanaf 2025 mag die terug ontvangst structureel geraamd worden. Dat heeft een risico omdat het bedrag relatief onzeker is. Dat blijkt nu ook nu de structurele raming van het fonds zo'n € 250.000 lager uitvalt dan geraamd in onze meerjarenramingen.

4.5. Verbonden partijen

In de begroting 2026-2029 verwerken we, zoals het toezichtkader voorschrijft, de vastgestelde begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

De begrotingen verwerken we met afsplitsing van het deel loon- en prijsstijgingen dat we opvangen met de opgenomen stelpost die gevoed is vanuit het gemeentefonds zoals hiervoor omschreven bij 4.2: *bijstelling Loon- en Prijsontwikkeling*.

Omdat we als gemeente volgens de systematiek van groei van het BBP (Bruto Binnenlands Product) worden geïndexeerd in het gemeentefonds hebben we de verbonden partijen GRSA2, ODZOB, VRBZO, GGD en MRE met zienswijzen verzocht zich daarop aan te passen, tenminste op begrotingsbasis. Het "oude" beleidskader voor indexeren bij die gemeenschappelijke regelingen sluit tot op heden niet aan bij de compensatie van de gemeenten. De GRSA2 heeft haar indexatie inmiddels aangepast conform onderstaande tabel, de overige gemeenschappelijke regelingen nog niet.

	Gemiddelde indexatie GR	Indexatie BBP obv sept. circulaire GF	Lagere bijdrage na overname zienswijzen
GRSA2	4,70%	2,7%	€ 113.862
MRE	4,50%	2,7%	€ 11.013
GGD	4,20%	2,7%	€ 13.720
VRBZO	3,95%	2,7%	€ 15.997
ODZOB	4%	2,7%	€ 8.857
Totaal lagere bijdrage			*€ 163.449

4.6. Onderhoud kapitaalgoederen

De provincie als toezichthouder voert dit jaar een thema onderzoek *Onderhoud kapitaalgoederen* uit waarbij wordt beoordeeld of de onderhoudsvoorzieningen en -reserves voldoende zijn en voldoende financieel gevoed via de meerjarenbegroting om de door de raad vastgestelde kwaliteitsnormen te behalen en behouden en onderhoudsachterstanden te voorkomen. Van invloed hierop is het nieuwe Integrale Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) dat in het najaar gereed komt. Daarin kunnen kwaliteitsniveaus worden bepaald die ook van invloed zijn op het begrotingsaldo 2026 - 2029.

4.7. Reserves, investeringen en rente

Rentelasten drukken op de begroting. De rente ontwikkeling is moeilijk voorspelbaar voor 2026. Voor 2025 was dat nog 3,25% maar de ECB heeft de refirente (Refinancing interest) verlaagd naar 2,25%. Onze laatst afgesloten lening uit december 2024 was nog tegen 2,96%. Vanwege de nog schommelende inflatiecijfers en de onvoorspelbare gevolgen van de mogelijke internationale handelsoorlog voor de inflatie kiezen we bij de begroting 2026 voor een relatief veilige 2,75%. Activering en afschrijving vindt plaats volgens de Financiële verordening Cranendonck 2024.

5. Financieel beeld en investeringsprogramma

5.1. Financieel beeld (2029 = 2028)

MUTATIE OVERZICHTEN	Raad	2026	2027	2028
2025		1	1	1
Raads vergadering	Mutaties	structureel	structureel	structureel
12-11-2024	Begrotingsbeeld boekwerk 2025	€ 2.616.000-	€ 2.519.000-	€ 2.456.000-
12-11-2024	Septembercirculaire 2024	€ 175.000	€ 113.000	€ 119.000
12-11-2024	Amendementen begroting 2025	€ 48.304	€ 48.266	€ 48.228
	stand	€ 2.392.696-	€ 2.357.734-	€ 2.288.772-
17-12-2024				
	stand	€ 2.392.696-	€ 2.357.734-	€ 2.288.772-
4-2-2025				
	stand	€ 2.392.696-	€ 2.357.734-	€ 2.288.772-
11-3-2025	Beeindiging grex Baronie; rentekosten	€ 90.935-	€ 90.935-	€ 90.935-
	stand	€ 2.483.631-	€ 2.448.669-	€ 2.379.707-
15-4-2025		€ -	€ -	€ -
	Stand	€ 2.483.631-	€ 2.448.669-	€ 2.379.707-
	Prognose saldo			
	Decembercirculaire 2024	€ 90.000	€ 151.000	€ 211.000
	VRBZO 1e wijziging in burap 2025	€ 55.089-	€ 55.089-	€ 55.089-
	GRSA2 1e wijziging in burap 2025	€ 265.864-	€ 265.864-	€ 265.764-
Bedrag 2025	Voorjaarsnota 2025	€ 1.215.220	€ 761.220	€ 96.167
	Subtotaal saldo	€ 1.499.364-	€ 1.857.402-	€ 2.393.393-
	Decentralisatie Faciliteitenbesl.	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 500.000
	prognose saldo	€ 499.364-	€ 857.402-	€ 1.893.393-
	Onzekerheden lasten			
	Onzekerheid faciliteitenbesluit BRP correcties	€ 250.000-	€ 250.000-	€ 250.000-
	Schatting Burap 2025 WMO	€ 85.000-	€ 85.000-	€ 85.000-
	Overige onzekerheden	pm	pm	pm
	Maatregelen			
Analyse JR 2024	Vrijval stelpost AU	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Analyse JR 2024	Stelpost AZC	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Analyse JR 2024	OZB inzet eenmalig	€ 170.000		
Analyse JR 2024	SPUK Sport	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
	Rente naar 2,75%	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
	Werkessie besparingen	pm	pm	pm
	prognose saldo na maatregelen	€ 89.364-	€ 617.402-	€ 1.653.393-

Het financieel beeld 2026 is opgebouwd vanuit de maandelijkse mutatieoverzichten waarmee de raad steeds wordt geïnformeerd.

De stand van het begrotingsaldo 2026 was per 15 april € 2.483.631 negatief. Daar komen nog de extra bijdragen aan GRSA2 en de VRBZO naar aanleiding van hun Buraps bij. De voordelen uit de Decemercirculaire 2024 en de Voorjaarsnota van het Rijk worden vervolgens daarmee gesaldeerd. Dat geeft voor 2026 het saldo € 1.499.364 negatief.

Onlangs ontvingen wij de informatie vanuit het COA over de berekening van het Faciliteitenbesluit, het zogenaamde “koppengeld”. Dat bedrag komt voor 2025 uit op €1,9 miljoen. Dat is €1 miljoen meer dan voorheen geraamd voor 2026. Die verhoging komt voort uit het relatief lage aantal BRP ingeschrevenen op het AZC met enkel een postadres. Veruit de meeste personen op het AZC staan niet in de BRP geregistreerd maar worden als aantal opvangplekken aangemerkt en vergoed tegen de reguliere maatstaven en bedragen uit het gemeentefonds. Vanuit een risico inschatting op de verdeling postadres versus feitelijke opvangplekken houden we vooralsnog een aftrekcorrectie aan van €250.000.

Uit de eerste analyse van de jaarrekening komt naar voren dat er onderuitputting ontstaat bij middelen uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds die intern zijn geoormerkt maar waarvoor niet, gedeeltelijk, of via andere budgetten, zoals bij de GRSA2, uitvoering plaats vindt. Dit maakt het mogelijk een deel van stelposten uit de algemene uitkering structureel vrij te laten vallen.

Al jaren reserveren we een bedrag onder de noemer Stelpost AZC met het oog op frictiekosten bij sluiting van het AZC. Die post blijft jaarlijks ongebruikt. Die kan vooralsnog vrijvallen. Ontwikkelingen in dit dossier blijven we op dit punt natuurlijk nauwgezet volgen.

Structurele extra lasten voor de verschillende nieuwe en vernieuwde gemeenschapvoorzieningen zijn vanaf 2025 doorgerekend naar een OZB verhoging. Deze inkomsten zijn in hun aard als structureel aan te merken. De hiermee te dekken uitgaven landen waarschijnlijk voor het eerst in de begroting 2027. Daarmee zijn deze inkomsten ook beschikbaar als algemene structurele dekking voor het de jaarschijf 2026 uit de meerjarenbegroting 2026 - 2029.

Het besluit sportactiviteiten vrij te stellen van BTW had tot gevolg dat er ook geen BTW op kosten meer verrekend kon worden en die daarmee kostenverhogend werkten. De Specifieke Uitkering Sport (SPUK) is bedoeld om die lasten gedeeltelijk te compenseren en kan jaarlijks, zonder grote risico's, in de begroting verwerkt worden.

Zoals bij 4.7. is toegelicht is een rentedaling van 3,25% naar 2,75% een reële optie. Gegeven ons investeringsprogramma en herfinancieringen is de inschatting dat hier een voordeel ten opzichte van de huidige meerjarenraming van €100.000 ontstaat.

Op 8 april 2025 is in een werksessie met de raad een inventarisatie van besparingsmogelijkheden besproken. Die werksessie begon met het uitgangspunt dat een structureel sluitend ravijnjaar 2026 niet mogelijk was en de focus lag op de begrotingsjaren 2028 en 2029. Het merendeel van de daarbij gepresenteerde besparingsmogelijkheden kennen ook een middellange invoeringstermijn. Nu het ravijnjaar lijkt te worden doorgeschoven en er nog een aanzienlijk investeringsprogramma 2026 - 2029 ligt, blijven Die geïnventariseerde besparingsmogelijkheden actueel voor vooral de begrotingen vanaf 2027.

Die besparingsmogelijkheden zijn in eerste instantie beoordeeld in een minimale en een maximale variant. Ook moeten de financieel technische, juridische, organisatorische en mogelijkheden en risico's nog verder worden uitgewerkt. Omdat daar ook derde partijen bij betrokken zijn, moet ook de haalbaarheid van korte-, middellange en lange termijn invoering nog beoordeeld worden.

Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:

Zoekgebieden inventarisatie	MIN	MAX
Kostendekkendheid Omgevingsvergunningen	€ 25.000	€ 50.000
Kostendekkendheid Omgevingsvergunningen	€ 7.500	€ 15.000
Omgevingskwaliteit / Stedenbouwkunde	€ 10.000	€ 30.000
Bezwaarprocedures	€ 10.000	€ 50.000
Stortkosten Kringloop	€ 25.000	€ 25.000
Containerwisselingen in rekening	€ 6.000	€ 6.000
Ondergrondse containers overnemen	€ 10.000	€ 10.000
Rattenbestrijding	€ 40.000	€ 40.000
Eikenprocessierups	€ 15.000	€ 15.000
Duurzaamheid	€ 25.000	€ 25.000
Kleinsma gelden	€ 20.000	€ 40.000
Preventiebudget Jeugd	€ 20.000	€ 40.000
OCO	€ 10.000	€ 20.000
Sociaal Team	€ 75.000	€ 125.000
Subsidies Samenleving	€ -	€ 150.000
Huur accommodaties min 5% en max 10%	€ 45.000	€ 90.000
Toeristenbelasting 10%	€ 25.000	€ 25.000
SPUK Sport begroten	€ 25.000	€ 75.000
Anterieure overeenkomsten	€ 25.000	€ 50.000
Subtotaal	€ 418.500	€ 881.000

OCO: Onafhankelijke Clientondersteuning

5.2. Investeringsprogramma

Het investeringsprogramma heeft nog een te realiseren volume van € 23 miljoen. Van deze investeringen zijn de kapitaallasten geraamd in de meerjarenbegroting 2025 - 2028

In het financieel beeld zijn nog geen afschrijvingsbedragen opgenomen in de begroting 2026 - 2029 voor investeringen die in de begroting 2025 zijn benoemd als "projecten in voorbereiding" waar onder de gemeenschapshuizen zoals Smeltkroes en Reinder. Hier staat structureel 3% extra OZB opbrengst (€170.000) tegenover als dekking voor de kapitaallasten vanaf 2027 bij ingebruikname in 2026. De investeringen in onderwijshuisvesting zoals hieronder aangegeven zijn al in de meerjarenramingen verwerkt: 2026 -2029: €19,5 miljoen (in 2030 € 8 miljoen nog niet). Let wel, deze investeringen zijn weliswaar met hun kapitaallasten verwerkt in de meerjarenbegroting maar leiden vooralsnog wel tot aanzienlijke negatieve begrotingssaldi voor de jaren 2027 - 2029.

Investeringsuitstellen geeft slechts incidentele voordelen voor de begroting omdat de kapitaallasten naar een later jaar wordt opgeschoven. Structurele exploitatieruimte creëren uit het investeringsprogramma kan allen door investeringen uit dat programma te schrappen.

Het huidige investeringsprogramma ziet er als volgt uit:

NUMMER	Omschrijving	Begroting	Realisatie	Nog uit te voeren
721081	GVVP 2019(K)	€ 184.733	€ -	€ 184.733
721083	Randweg Zuid Budel(K)	€ 101.454	€ 1.506	€ 99.948
721084	Koenraadweg, Hugten, Hugterweg(K)	€ 86.475	€ -	€ 86.475
721085	Samen naar de A2(K)	€ 526.850	€ -	€ 526.850
731002	Natuur en cultuurpoort op Baronie Cranendonck(K)	€ 88.048	€ 44.927	€ 43.121
756005	Aanplant bomen Cranendoncklaan / Gr Hornelaan(K)	€ 10.080	€ 1.975	€ 8.105
758002	Nieuwbouw De Schakel(K)	€ 2.899.526	€ 285	€ 2.899.241
758003	Project de Schaapskooi(K)	€ 2.363.972	€ -	€ 2.363.972
763005	Herontwikkeling de Borgh(K)	€ 92.138	€ -	€ 92.138
70030000	Strat gr: minnelijke verwerv actief grondbeleid(K)	€ 2.000.000	€ -	€ 2.000.000
70040001	Verplaatsen fietsenstalling(K)	€ 19.000	€ -	€ 19.000
70040002	Vervanging zonnepanelen gemeentehuis 2021(K)	€ 16.455	€ -	€ 16.455
70040004	Duurzaamheidsinv 2023 - kasteel CR(K)	€ 52.315	€ -	€ 52.315
70040650	Vervanging tractiemiddelen 2024-2027 (K)	€ 911.931	€ -	€ 911.931
72010001	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2021(K)	€ 477.221	€ -	€ 477.221
72010006	Fietspaden 2022(K)	€ 190.385	€ -	€ 190.385
72010007	Uitvoeringsprogramma wegen 2022(K)	€ 55.023	€ 11.129	€ 43.894
72010009	Meemortel vervanging verhardingen rijbaan(K)	€ 697.046	€ -	€ 697.046
72010010	Verv verkeerstr kr Burg v Houtstr/Cranendln/Nwstrtr(K)	€ 152.578	€ -	€ 152.578
72010014	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2023(K)	€ 401.777	€ 3.265	€ 398.512
72010015	Centrumplan Budel projectkosten(K)	€ 3.164.030	€ 67.770	€ 2.974.760
72010016	Centrumplan Budel wegen(K)	€ 2.160.645	€ -	€ 2.160.645
72010017	Uitvoeringsprogramma wegen 2024 (K)	€ 856.000	€ -	€ 856.000
72010018	Armaturen LED verlichting fietspaden (K)	€ 298.799	€ -	€ 298.799
72010019	Masten LED verlichting fietspaden(K)	€ 221.499	€ 15.120	€ 206.379
72010020	Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer 2024 (K)	€ 973.456	€ 10.818	€ 962.638
72010021	Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer 2025 (K)	€ 260.000	€ -	€ 260.000
74020001	Basisschool Budel-Schoot en Budel-Dorplein 2024(K)	€ 260.000	€ -	€ 260.000
74020100	BRAVO College tijdelijke huisvesting (K)	€ 300.000	€ -	€ 300.000
74020110	IHP Onderwijs; voorbereidingskrediet BRAVO College(K)	€ 100.000	€ -	€ 100.000
75020002	Verduurzaming veldverlichting 2023(K)	€ 60.000	€ 37.625	€ 22.375
75020004	Renovatie 2 tennisbanen 2023(K)	€ 49.301	€ -	€ 49.301
75020007	DMOP jaarschijf 2025(K)	€ 144.778	€ -	€ 144.778
75020100	Turnlust vervanging toestellen (K)	€ 116.934	€ 2.053	€ 114.881
75020200	Duurzaamheidsinv 2023 - gymzaal Van Schaiklaan(K)	€ 7.207	€ -	€ 7.207
75020320	VV Maarheeze renovatie toplaag natuurgrasveld 4 (K)	€ 162.000	€ -	€ 162.000
75020321	Vervangen sportvloer Smelkroes(K)	€ 99.500	€ -	€ 99.500
75020322	Renovatie toplaag tennisbanen spp Romrijten(K)	€ 73.000	€ -	€ 73.000
75020340	BTV renovatie toplaag tennisbanen 5 en 6 (K)	€ 93.000	€ 2.741	€ 90.259
75020350	Hockeyveld HCCwaterveld (K)	€ 790.128	€ 812.857	€ -25.754
75050000	Duurzaamheidsinvest 2023 - St. Corneliuskapel(K)	€ 1.598	€ -	€ 1.598
75070000	Renovatie groen Fazantlaan/Patrijslaan(K)	€ 17.109	€ 5.414	€ 11.695
75070300	Nieuwe speelplek Maarheeze (K)	€ 185.000	€ 49.315	€ 135.685
76010301	Duurzaamheidsinv 2023 - gemeensch.h de Reinder(K)	€ 275.511	€ -	€ 275.511
77020004	GRP 2024 (K)	€ 479.524	€ 37.144	€ 442.380
77020005	v-GRP 2025(K)	€ 2.565.000	€ 164.286	€ 2.400.714
77030000	Aanschaf ondergrondse containers (K)	€ 130.000	€ -	€ 130.000
77210092	Centrumplan Budel riool(K)	€ 1.683.748	€ -	€ 1.683.748
78030501	2 standplaatsen woonwagencentrum De Wilg(K)	€ 360.000	€ -	€ 360.000
Totaal		€ 27.214.774	€ 1.268.229	€ 25.822.020

De solvabiliteitsratio gaat, in het geval van ook die nieuwe plannen opnemen in de investeringsprogrammering, weliswaar richting de ondergrens van 20% maar de grootste uitdaging blijft het kengetal structurele exploitatieruimte voor de afschrijvingslasten én de rentelasten. Dat wordt negatiever dan de huidige prognoses voor de begroting saldi.

